

De meerwaarde
van samenwerking
in een vrij beroep.

SAMENWERKEN IN CIJFERS

Gedurende de periode juni tot oktober 2006 nam FVIB bij 810 vrije beroepsbeoefenaars een enquête af over samenwerken. De rondvraag omvatte 4 onderzoeksvragen :

1. Op welke wijze werkt men vandaag (eventueel) al samen ?
2. Hoe schat met de voor- en nadelen van samenwerken in ?
3. Denkt men in de nabije toekomst te gaan samenwerken ?
4. Heeft men behoefte aan meer praktische informatie over samenwerken ?

In een eerste deel brengen we verslag uit van de verschillende samenwerkingsstypes (vraag 1). Een tweede deel behandelt de samenwerkingsstypes volgens sector (vraag 1). In een derde luik zetten we voor- en nadelen van samenwerking op een rij (vraag 2). Een vierde deel omvat de toekomstverwachtingen over samenwerken (vraag 3). Een laatste deel ontsluit de informatiebehoefte rond samenwerken (vraag 4).

1. Samenwerkingsstypes

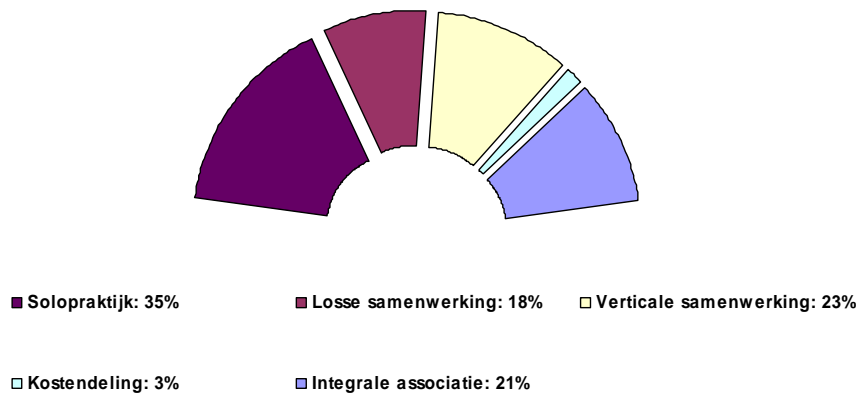
Meer dan één op drie vrije beroepers werken in een **solopraktijk**. Dit betekent dat de soloberoepsbeoefenaar als enige vrije beroeper cliënten of patiënten in zijn praktijk ontvangt. De beroepsbeoefenaar kan wel eventueel ondersteunend personeel (secretariaat, assistent) tewerkstellen.

18% van de vrije beroepsbeoefenaars onderhouden enkel **losse samenwerkingsverbanden**. We spreken van een dergelijke samenwerkingsvorm wanneer beroepsbeoefenaars losse professionele relaties aanknopen met collega's. Vaak gaat het hier om louter collegiale verhoudingen. Deze vorm van samenwerken is echter vrijblijvend en absoluut informeel. Van een juridische onderbouw is geen sprake. Men doet een beroep op elkaar als de gelegenheid zich voordoet.

Bijna één op vier van de beroepsbeoefenaars zijn actief in een zuiver **verticaal samenwerkingsverband**. Dit is een vorm van samenwerken waarbij een gevestigde vrije beroepsbeoefenaar (of een associatie) initiatief neemt om één of meerdere collega's aan te trekken om samen te werken. De medewerkers zijn zelfstandige beroepsbeoefenaars die een 'overeenkomst van zelfstandige medewerking' aangaan.

Kostendelende samenwerking komt weinig voor: minder dan één op twintig beroepsbeoefenaars zijn onder deze vorm actief. Een definitie van deze vorm van associatie kan zijn : als twee of meer (associaties van) vrije beroepers een gezamenlijk initiatief nemen om op een duurzame wijze bepaalde (directe of indirecte) financiële voordelen te boeken, spreken we kostendelende samenwerking.

Figuur 1: Verspreiding van samenwerkingsvormen in het vrije beroep

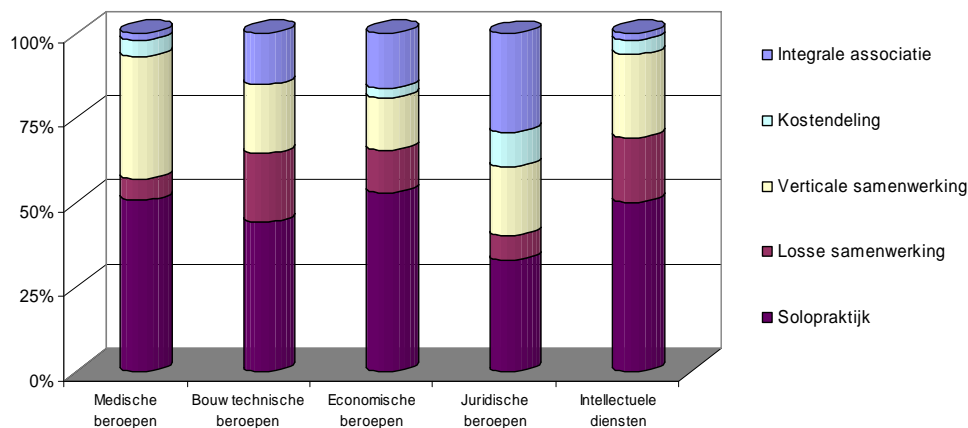

FVIB-enquête bij 810 beroepsbeoefenaars.

2. Samenwerkingstypes volgens sector

De manier van samenwerken verschilt volgens de sectoren. Solopraktijken (eventueel met werknemers) domineren in de medische en de economische vrije beroepen, evenals in de intellectuele diensten. Losse samenwerking lijkt het populairst bij de bouwtechnische vrije beroepen. Louter samenwerken met zelfstandige medewerkers komt het minst voor bij de economische beroepen en het meest in de medische sector. Kostendelende samenwerkingsverbanden en integrale associaties zijn het sterkst verspreid bij de juridische vrije beroepen.

Figuur 2: Samenwerkingsvormen volgens sector

FVIB-enquête bij 810 beroepsbeoefenaars.

3. Voor- en nadelen van samenwerken

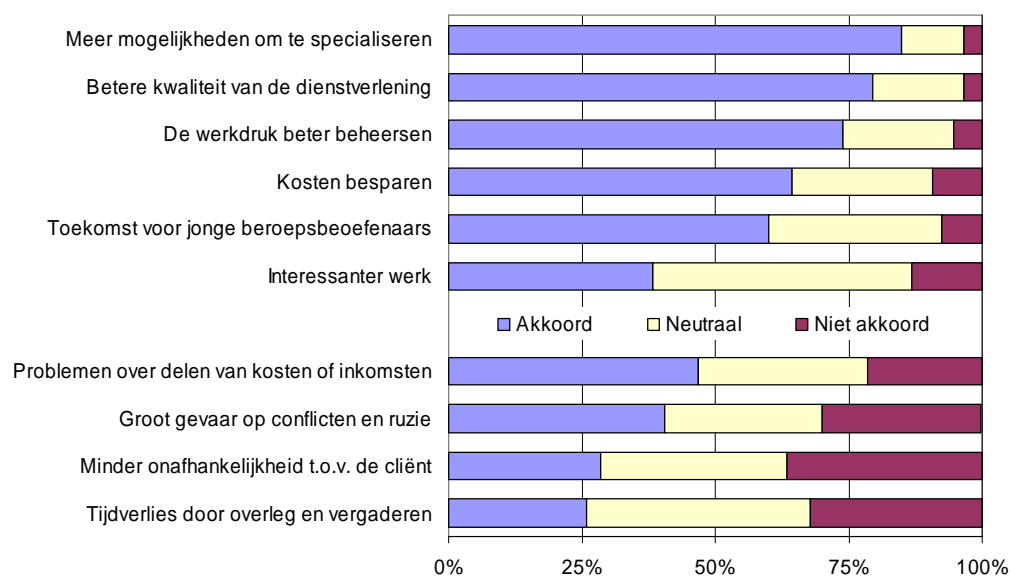
De belangrijkste voordelen van samenwerken (in kostendeling of integrale associatie) zijn de mogelijkheid om te specialiseren en een betere kwaliteit van de dienst te realiseren. Om en bij de acht op tien beroepsbeoefenaars onderschrijven deze stellingen. Bijna drie op vier

beroepsbeoefenaars zien in samenwerking een middel om de werkdruk beter te beheersen. Dit speelt vooral in de juridische en de medische sector. Ruim zes op tien van de respondenten menen dat men kosten kan besparen door samenwerking. Vooral de economische vrije beroepen zijn hiervan overtuigd. Zes op tien beroepsbeoefenaars geloven ook dat samenwerken een toekomst kan bieden voor jongeren in het vrije beroep. Dit leeft het sterkst in de medische sector. Bijna vier op tien vrije beroepers onderschrijven de stelling: "door samen te werken kan men ook interessanter werk doen". In de medische en de bouwtechnische sector gelooft men vaker in deze inhoudelijke meerwaarde van samenwerken.

Het belangrijkste risico bij samenwerking lijkt de problematiek van het verdelen van de kosten en de inkomsten. Bijna de helft van de respondenten vrezen problemen op dit vlak. Het grote gevaar op conflicten en ruzie is een risico dat vier op tien vrije beroepers zien ontstaan bij samenwerking. "Samenwerkende vrije beroepers kunnen minder onafhankelijk optreden", dat zeggen ongeveer één op vier van de respondenten. Meer dan één op drie beroepsoefenaars zien hun onafhankelijkheid helemaal niet bedreigd door samenwerking. Overleg en vergaderingen zijn voor een kwart van de vrije beroepers een gevreesd ongemak van samenwerking.

Voor de tien hier getoetste mogelijke voor- en nadelen van kostendelend en integraal samenwerken geldt dat naarmate vrije beroepers intensiever samenwerken ze vaker het voordeel bevestigen en het nadeel verwerpen. De risico's en ongemakken van samenwerken leven dus vooral in de hoofden van beroepsbeoefenaars die nog niet (of minder geïntegreerd) samenwerken.

Figuur 3: Voor- en nadelen van samenwerken

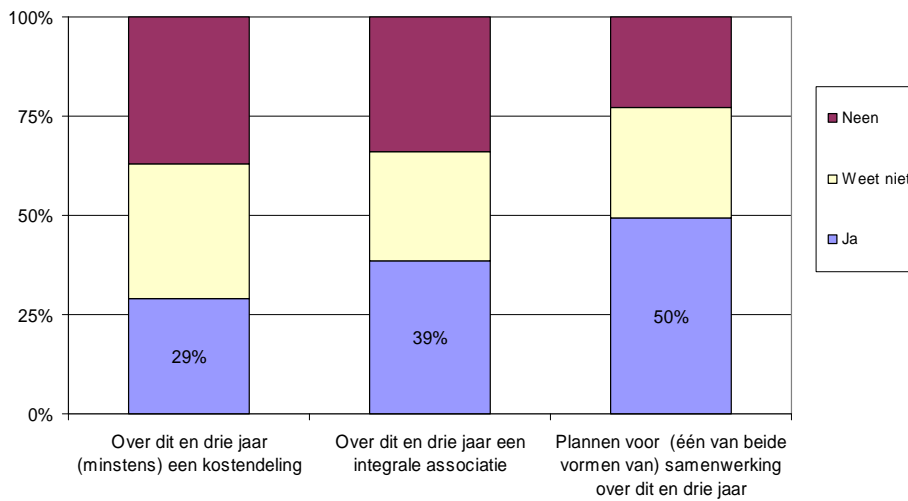

FVIB-enquête bij 810 beroepsbeoefenaars.

4. Samenwerken in de toekomst

Ongeveer drie op tien beroepsbeoefenaars wensen in de nabije toekomst een kostendeling aan te gaan en bijna vier op tien kiezen voor een integrale associatie. Als we beide antwoorden combineren kunnen we afleiden dat de helft van beroepsbeoefenaars plannen heeft om binnen dit en drie jaar te werken in een kostendelend of een integraal samenwerkingsverband. In vergelijking met vandaag betekent dit ruim een verdubbeling.

Figuur Fout! Geen tekst met opgegeven opmaakprofiel in document.**4: Toekomstverwachtingen over samenwerken**

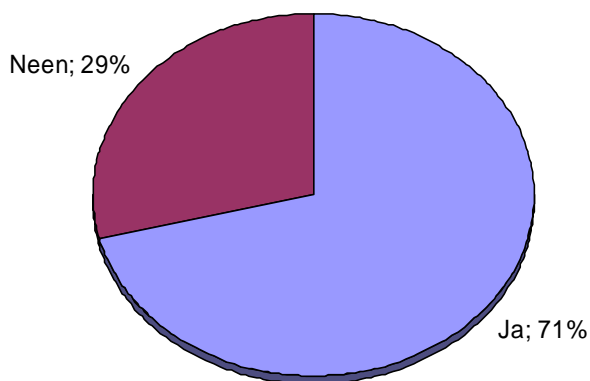
FVIB-enquête bij 810 beroepsbeoefenaars.

De integrale associaties lijken te zullen toenemen in alle sectoren van het vrije beroep. In de juridische beroepen kan men een stijging van 50% verwachten. In de bouwtechnische en economische sector is er mogelijk sprake van een verdubbeling van het aandeel integrale associaties. De trend dient zich het meest spectaculair aan voor de medische beroepen (en ook bij de intellectuele diensten): een groei met een factor 8, in vergelijking met de huidige situatie.

5. Informatiebehoefte over samenwerking

Meer dan zeven op tien van de beroepsbeoefenaars geven een bevestigend antwoord op de vraag naar meer praktische informatie over de mogelijkheden om samenwerking (beter) te structureren. De behoefte aan meer praktische informatie is logischerwijze afhankelijk van het hebben van plannen om in de nabije toekomst een samenwerking onder de vorm van kostendeling of integrale associatie aan te gaan. De informatiebehoefte is groter bij de medische en de bouwtechnische beroepen. Maar in alle sectoren stelt de helft of meer van de respondenten behoefte te hebben aan meer informatie over samenwerken.

Figuur 5: Behoefte aan meer praktische informatie over samenwerking

FVIB-enquête bij 810 beroepsbeoefenaars.

Vrije beroepers in een los of een verticaal samenwerkingsverband hebben de grootste informatiebehoefte. Bij de beroepsbeoefenaars die al geïntegreerd samenwerken, getuigt ruim de helft meer praktische informatie te wensen om de samenwerking beter te structureren.